

Abonamentul:

Pentru monarhie.
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor. $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Fôea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oră 12 fil., a treia
oră 10 fil.

Tot ce privește fôia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaș.

Fôe bisericescă-politică.

Anul XIII

Blaș 27 Iuniu 1903.

Numărul 25.

Cătră P. T. Cetitori.

La jumătatea anului fiind, rugăm cu tot respectul pe P. T. Domni abonenti, cari nu și-au achitat încă abonamentele, să și-le achite cu posibilă urgență.

Tot asemenea rugăm pe P. T. Domni, cărora li-se sfârșesc abonamentul, să le renouieșcă.

Administrațiunea.

Bucurie zădarnică.

(=) E vorbă de bucuria kossuthistilor.

Atitudinea lor încăpăținată în chestia proiectelor militare a efectuit — recunoscem — căderea guvernului Széll, care propusese numitele proiecte, zădărniciind în aceeași vreme posibilitatea unei noue grupări de guvern sub presidiul lui Tisza István, cunoscut ca adict credincios al Vienei.

Banul Khuen-Hederváry, a fost incredințat a duce în deplinire, ceea ce Tisza István n'a putut duce la bun sfârșit.

Cum înse Khuen-Hederváry nu este o personalitate politică așa de antipatică șovinistilor nostri, el pare a fi primit cu mai multă dragoste, și pôte, în curând își va și constitui cabinetul.

Ca să liniștescă înse spiritele agitate ale opoziției așa de compact încheiate, Khuen a conferit și cu singuraticii conducători ai opoziției, în privința atitudinii, ce noul guvern are de gând să o lea.

Foile de Joi înnotă în imnuri de laudă la adresa opoziției, care a sciut să se valideze atât de bărbătesce, în cât însuși incredințatul coronei, îi lea la serioasă dezbateri, iar o telegramă scurtă anunță în „Közérdek”,

ca un triumf desevirșit al opoziției: „Pacea cu partida kossuthistă încheiată, proiectele militare retractate, activitatea parlamentară asigurată.”

Am rămas surprinși de vestea acesta, așteptând cu neastimpăr confirmarea ei. Căci retractarea en bloc a proiectelor militare ar fi însemnat de a dreptul triumful șovinismului, care vrea să maghiarizeze și cel din urmă teren, ce rămăsese neatins de cutropitórele lor tendințe: armata. Am rămas surprinși cu atât mai virtos, cu cât retractarea acesta ar fi însemnat o înfringere a Coronei.

Și nedumerirea noastră s'a spulberat de odată cu scirile, ce ni le-au adus ziarele de Vineri.

Bucuria presei provinciale unghuresci, pe cum și îngrijirea serioasă a unui jurnal de al nostru s'a dovedit de prematură.

Khuen-Hederváry, viitorul premier al țării n'a retractat adecă nici de cum proiectele militare, ci a hotărât numai amânarea dezbaterilor asupra lor până la toamnă.

Atâta tot.

„Magyarország” de astăzi într'un elegie prim-articol arată, că în definitiv, opoziția n'a câștigat absolut nimic prin acesta amânare.

Fiind spiritele atât de agitate, era o chestie de prudență politică din partea lui Khuen, să amâne dezbaterile proiectelor militare, pentru ca să se pôta dezbate alte proiecte mult mai ardente, a căror întârziere zădărnicesce mersul normal al afacerilor țării.

Atât de o cam dată.

În hotărîrea acesta a noului guvern viitor, noi nu vedem nici cea mai mică isbândă a kossuthistilor și nici măcar umbră de concesiune din partea Coronei.

Chestiunile ardente se vor dezbate, opoziția a declarat, că va absta de la obstrucție.

Iar de toamnă, când proiectele vor veni de nouă la dezbateri, păruielile se vor începe da capo. Va urma eventual o nouă crisă de guvern, sau, ceea ce nu e cu neputință: disolvarea parlamentului.

Viitorul parlament se va alcătui, în cazul acesta, după sprincena guvernului, care nu se mai simte sigur nici de partida liberală de până acum, și dacă Românii vor decreta pe atunci să între în activitate, vor avea să desfășure o luptă electorală ne mai pomenit de dificilă.

Crisa așa dară, departe de a fi rezolvată, este, în cazul cel mai bun, amânată pentru sesiunea parlamentară de toamnă. Atunci lucrurile se vor începe iarăși da capo. Opoziția va urma cu insistența a obstrua contra proiectelor militare, cercând a stôrce de la Coronă concesiuni, ce nouă nu ni se par realizabile.

Căci dacă într'adevăr Coróna ar fi aplicată să facă concesiuni, nu era nici o lipsă de a le amâna, ci le-ar fi făcut acum chiar, când agitația opoziției pare a-și fi ajuns maximul saturațiunii.

Credința noastră pentru viitor este, că visurile opoziției de o armată cu comanda unghurescă se vor frânge de voința de fer a Coronei.

Iar cât pentru present, departe de a vedea în amânarea proiectelor militare o isbândă a opoziției, vedem aceea, ce ori ce om nepreocupat trebuie să vadă, un act de prudență politică a viitorului guvern.

Kossuthistii n'au avut deci drept de a iubila, nici noi nu avem motiv de îngrijire: rămânem de-o cam dată statu quo ante!

Onoratul **PABAOLIS** al Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și purea Feciórei Maria și **CANÓNELE** cătră Domnul nostru Isus Christos și Îngerul păzitoriu. Prețul 20 fl. + 10 fl. porto.

Preoții noștri și congrua. — Lună trecută o deputațiune de 19 preoți din distr. Mediaș, Cichindeal, Ibașfalău și Sibiu, se prezentară înaintea Escel. Sa Mitropolitului, înaintându-i câte un memorandum, din fie care district protopopesc, în care îl roga să întrevină la locurile competente, ca și preoțimei gr. cat. să i-se reguleze congrua ca și celei alalte preoțimi.

Escel. Sa i-a primit cu adevărată iubire părintească și i-a asigurat, că pe cum în trecut, așa și pe viitor, atât în scris, cât și verbal, va cere totul pentru îmbunătățirea sortii lor.

Înțelegem pornirea preoțimei, chiar din aceste districte, de cari să scie, că sînt cele mai sărace, — și nu ne îndoim, că Vener. Ordinariat mitropol. va și informa guvernul, de această nemulțumire, care nu e numai sporadică, în sinul preoțimei gr. cat. și va cere cu insistență ameliorarea sortii lor.

Lipsele sînt multe și mari, și ajutorul e urgent. Încă nu s'a stîns chiar de tot idealismul din sufletul preoțimei noastre.

Revistă politică.

Afaceri interne. După fiascul cont. Tisza, Majestatea Sa a încredințat pe banul Khuen-Hedervary cu formarea cabinetului. Probabil, vor rămâne tot membrii guvernului trecut, afară de Fejervary, care va fi înlocuit cu Jekelfalusi sau Kolozsvári.

Serbia. Noul rege Petru I. și-a făcut deja intrarea solemnă în noua capitală. Poporul l-a primit cu alai. Reprezentanții celor mai multe state au stat în rezervă. Ambasadorul Angliei la provocarea guvernului său a părăsit Belgradul, se zice că și al Franței și al Italiei îl vor urma. Sfîntia Sa Papa a timbrat în terminii cei mai aspri grozavul măcel, comis asupra familiei regale.

Corespondințe.

DE LA VIENA.

— De la corespondentul nostru. —

Viena, Iunie 1903.

(Procesiunea în sărbătorea s. Eucharistii). O dovadă despre spiritul creștinesc-catolic al orașului acestuia, este și procesiunea, ce să face cu o deosebită solemnitate, în sărbătorea catolică numită „Frohnleichnamfest“.

A trecut timpul acela, când regii erau fi credincioși a bisericii, și în rînd cu poporul păziau sîntele ei aședeminte. Azi biserica și statul sînt dușmani săi mai bine biserica e dușmanită și strimtorată între cele patru ziduri. În Franța sînt atacați credincioșii în procesiune și maltractați în modul cel mai barbar. În mai multe biserici au fost încălțerări între credincioși și socialiști, cari au voit să impedeze cultul divin.

Pe cînd se întimplă, inse aceste Apostolicul nostru Monarch însoțesc în persoană procesiunea solemnă din 11 crt.

la care pe întrecute au luat parte toate corporațiunile catolice din loc. Presentarea cortajului nesfîrșit a fost imposantă.

Un simț de triumf te pătrundea ca să înalți un „Gloria in excelsis“ „Mărire întru cei de sus“ cînd vedeai persoanele cele mai ilustre, cari încunjură tronul credinciosului Monarch, însoțind cu pietate o procesiune bisericescă.

A contribuit mult la succesul serbării timpul favorabil, căci mulțimea din zori deja a ocupat străzile spațioase, pe unde avé să trecă cortajul.

Așa sînt orașele cu spirit creștinesc! Așa e în specie Viena, unde împăratul alătura cu supușii săi își manifestă credința în fața lumii.

Toamna bună ocaziune a fost spre a se lăți o veste îngrozitoare între mulțime. Pe la 11 ore sosesc adecă telegrama despre omorul din Belgrad. Majestatea Sa a și fost înscințat în decursul procesiunii.

(Ziaristica). Nu să pôte nega, că rolul cel mai mare l'a jucat în lățirea veștilor din Belgrad noul ziar jidovesc „die Zeit“, care de abia nu an de cînd apare și a și cucerit întreaga Austria în defavorul jidovescului „Neue Fr. Presse“. Înțeleg jidovii însemnătatea presei și de aceea jertfesc tot pentru gazete. Te uimesc într'adevăr, cînd vești în statistică, ce sume colosale au încurs pentru noul ziar, într'un timp scurt!

Acum au un capital de sînt în stare a produce lucruri de necreduț.

În 11 crt. într'o după amedă au apărut vre-o 6 „Extra-Ausgabe“ în sute și sute de mii de esemplare.

Vrînd nevrînd să îndesă jidovul în casă, și-ți lasă „Zeit“-ul pe masă. Sciă un creștin, care a trebuit să mîrgă în

FEUILLETON.

Din ziarul unui muribund.

(Schită de Max Treu.)

E lucru hotărît. Am fost astăzi la medic și l'am recercat, să-mi spună liber și őrzen. Acesta a și făcut'o, căci la întrebarea mea: „cât timp imi mai dai din viață“. Am primit răspunsul scurt: „Încă șese luni“.

Așa dară încă șese luni! Și acum, cînd mă reșgîndesc asupra vieții acesteia, carea atunci va avea să se încheie, nu pot chiar susține, că a-și afla ceva îmbucurătoriu într'însa. Un june modern, tînăr, bogat, independent — unde e acela, carele în o asemenea poziție ar fi zicînd „cu crucea în sîn“? Eu încă nu am fost așa; am trăit și am iubit, am gustat din greș dincupa plăcerilor, până ce s'a spart. Și apoi veni suferința, miseria. . .

Pentru ce a trebuit în acel duel nenorocit să mi se vatemă plumăna, așa cît acum mă sflrșesc pe încetul și peste șese luni voi fi pus la odichnă. Pentru ce?

Dar la ce, acum această scormonire inutilă? că tot nu mai pôte ajuta la nimic. Să ne împăcăm dar cu starea faptică, cum se cuvine unui bărbat: eu sum un muribund. Inse o dorință tot așa mai avea: așa vrea să fac încă odată în această viață o faptă bună, așa cît, sosindu-mi ora, să nu trec chiar fără nicio urmă de pe pămîntul acesta.

Astăzi fiind zi frumoasă cu sere am lăsat să mă căruțe puțin. De o dată vizitiul să opri și arată spre ușa unei case, și uitându-mă și eu, observ acolo un copilăș mic ghemuit. Mă scobor din trăsura și mă duc la el.

„Ce-ți lipsește micuțule?“

„Sum bolnav!“

„Da pentru ce nu ești la părinții tăi?“

„Părinții mei sînt săraci, ei nu pot griji de mine.“

Ființă nefericită! Iată-o ședînd aici afară — scuturată de friguri. Și acum imi trec o idee prin gînd. În orașul nostru provincial sînt mulți copii ca și acesta săraci, părăsiți, bolnavi, de cari nu să îngrijesc nimeni. Pentru aceștia vrea să grijesc eu, un muribund, ca ei să trăiescă. Voi întemeia un spital de copii.

* * *

Afară la porța orașului se află un teritoriu, o pomposă grădină umbrăsoasă cu o casă înaltă, spațioasă și cu aer curat, ca anume creată pentru scopul meu. Pe advocatul meu l'am încredințat, să facă tractări de cumpărare și speriez, că în curînd vor ajunge la finalizare.

Ași dori bucuros, să am bucuria de a pute fi și eu de față la inaugurarea fundațiunii mele.

În fine! Teritoriul e cumpărat, edificiul e gata și peste trei luni se pôte ocupa.

Gazetele de aici înalță mari cântări de laudă asupra mea. „Un bărbat tînăr și nobil la inimă a făcut un op marinos“ —

sa: „Orașul nostru are parte de un nou binefăcătoriu“ — sau: „Sîntem fericiți, că avem între noi atari concetățeni, pentru cari cu drept cuvînt putem fi mândri“ — în tonul acesta sum glorificat în totă săptămîna mai de multe ori. Mai înainte așa ceva pôte, că ar fi fost în stare a mă face vanitos — astăzi inse, vai astăzi. . .

Zimbiam la tôte aceste — zimbetul unui muribund, carele stă deja afară de viață. . .

* * *

Încă numai două luni dăruiesc-mi restimp Tu, îndreptătoriu destinelor omenesci! Apoi pôte căde cortina peste viața mea, căci atunci voi sci, că nu m'am dus fără nici o urmă din lumea acesta.

Și conștiința acesta ore nu este lucrul cel mai prețios, cel putem avea noi omenii?

Eă însu-mi înțerez mult de aranjamentul spitalului meu. Viața mea de odată a căpătat un scop, un înțeles — eu învîț a economisa timpul. . .

Pentru ce ore n'a fost acesta mai de timpuriu așa? Pentru ce ore sînt pierdute zilele esistenței mele de până aci?

Tôte?

Mal tôte!

Numai acele puține nu, cînd putem numi a mea pe o fetiță amabilă, grațioasă, care mă iubia fierbinte și sincer.

Și acum, scriind aceste, iară-și mi se rededeptă aceste suveniruri admirabile de dulci. Iară-și ved pe Ana stînd înaintea mea, iară-și ved trandafirii înflorînd, ved

persoană la redacție și să le spună că nu are lipsă de „Zeit“, să nu-l mai molesteze.

Lucru de înțeles apoi, că scriitorii cei mai buni îi adună în tabăra lor, căci îi plătesc îndoit.

Vor fi mulți slabi deINGER, cari deși creștini, din lipse materiale, să înroleze sub stégul lor.

Acésta să ne fie de exemplu, cum să sprijinim gazetele noastre.

Ce impresiune rea îți face, când vești o întreprindere creștină, vești doi trei însuflețiți pentru un scop național, iar cel alaltă rămân reci, trag din umeri și să duc care de care la ale sale, zicând că e grea viața și alte de aceste.

(Crisa ministerială din Ungaria). Relațiile dintre Ungaria și Austria s'au făcut de tot încordate. Nemții caută un ministru președinte, care să fie „bun austriac“. Așa ceva e greu de aflat în Ungaria.

Monarchul ține cu totă tăria la armata germăună și nu voiesce să facă nici o concesie.

Széll le-a promis ceva ungrilor, de aceea a trebuit să abdică.

Sint îngrijați nemții și duc frica, că ungrilor o să iasă învingători. Și dacă au odată armata lor, ce-i mai împedecă de a se despărți de austriaci de a resturna... și de așa proclama...

(Papa mort). În zilele trecute sosesc ca fulgerul o veste, că Papa a murit. În dată s'a umplut Viena întrégă.

Lucru suspect a fost însc, că la nunciatură nu au știut nimic. S'a trimis o depeșă la Roma, și când colo vine răs-

punsul, că bătrânul Părinte să aflu foarte bine și că chiar acum a primit în audiență un cardinal și pe alți însoțitori de al lui.

Telegrama, pe cum s'a aflat apoi, a fost scrisă de mâna unui semit. Atunci am înțeles gluma și ne-am adus aminte de cuvintele Sfinției Sale, când i-s'a împărțit o asemenea veste: „Vești bine că sum mort, zise dînsul, dar numai pentru presa liberală.“

Vienezul.

SFINȚIRE de BISERICĂ.

— 20 Iunie n. 1903.

Biserica din Popesci este deja restaurată și redată cultului dumnezeesc. Óre când s'a rușinat s. biserică de Ariu, rupând și sfirțicând vestmintul Mântuitorului și în ziua acésta veșnic memorabilă s'au adunat sfinții Părinți, la număr 318 spre mângăierea bisericii ocărite, ținând sus și tare cu devotament fiesc neclătinat la s. Credință, exprimată în cuvintele sublime a sf. Ioan ev.: Întru început era cuvîntul, și cuvîntul era la Dumnezeu și Dumnezeu era cuvîntul și cuvîntul trup s'a făcut. În acésta Dmîneacă, numită a sfinților Părinți de la Nicea, îndeplinește actul sfințirii, Ilustrul Domn Dr. Augustin Lauran, prelat papal, vicar capitular. Aici s'a profanat biserică prin restaurare, atunci s'a blamat de Ariu. Părinții de la Nicea mângăindu-o au întărit-o. — Ilustritatea S'a azi o sfințesc.

Sfințesc casa lui Dumnezeu, unde fiil ómenilor se prefac în fiil lui Dumnezeu, primindu-l pe toți, căci îi chiamă: veniți toți la mine.

La órele 9 a. m. se începe actul de sfințire între sunete de clopote. În prezența unei mulțimi de popor din comună și din alte multe comune. La sfințirea esteriorului bisericii, sosiad procesiunile din Suplac, Dijer și Ciutelec, în frunte cu preoții lor îmbrăcați în ornate bisericesti, se înfrunesc cântările în dulce armonie, exprimându-se cuvintele sf. Pavel: Un Dumnezeu, un botez, o credință.

După actul de sfințire s'a început sfînta liturgie, cu rugăciunea: Împérate cerească. După ceteria sfîntei Evanghelii s'a rostit de Ilustritatea Sa cuvîntarea despre sfințenia bisericii, unitatea credinții, cu versiculul de motto: Locul acésta unde stai tu, loc sfînt este.

Vorbirea spusă în limbajul popular, spre înțelegerea poporului are mult efect, sâdind sfințenia bisericii în inimile ascultătorilor, într'un mod veșt, căusându-le multă mângăiere sufletescă. Corul era executat de tineret sub conducerea cantorilor districtuali.

A doua zi de 1 Iunie, ziua în etern memorabilă, aniversariul repausării neultatului Archiereu mare: Michail Pavel. Și în acésta zi, în biserică de Popesci s'a servit liturgia funebrală întru memoria Marelui episcop, de Ilustritatea Sa, concelebrat de P. On. D. protopop și preot local. Era de față și credinciosul popor, cugetal că are sârbătore, rostind la împărțirea nafurei: Dumnezeu îl ierte și odihnescă.

Raportor.

Iară-și acea noapte senină de la marginea lacului strălucind în lumina fermecătoare a lunii...

„Ană, scumpa, buna mea Ană, vrei să fii a mea?“ întrebă eu.

Ea nu-mi răspunde, dar o lacrimă argintie pică din ochii ei pe mâna mea. Și mă plecă spre ea și îi sârută lacrimile de pe ochii ei mari și lacitori. Printre arbori însc trecea vîntul de vară, privighitorea cânta doios în tufiș și jur împrejur domnia nopțea îmbêtătoare...

... Și apoi veniră celealalte zile, zile nefaste, în cari începui a mă îndoi despre mine însu-mi și mă arunca în virtutul celor mai sâlbatices desmerdațiunil. Ana îmi devenise indiferentă; ea pôte că credu, că mă aflu atras spre alta mai bogată, mai frumoasă de cât ea. Într'o zi un sol îmi aduse inelul de fidanțare. Acum tóte se sfirșiseră...

Dar în aceea ce păcătulesc omul, în aceea să și pedepsesc: pe cum tradasem eu pe Ana, așa mă tradă și pe mine cealaltă. Apoi urmă duelul, după aceea îndelungata, înfinit de îndelunga zăcere în pat. Acum recunoscul, ce pierdusem în Ana. Pusei să se cerce după ea în lumea largă, dar ea dispăruse și rămase diapărută fără urme.

O, numai aceste cuvinte din gura ei cu buzele roșii: „Te iert!“ și ar trebui să fie ușoră mórtea — iertare Ană!

* * *

Ștătesc, că merge repede spre sfirșite cu mine. Nu mai pot umbla, de abia fac câți-va pași, și trebuie să mă pun jos.

Numai până la óra, când se va inaugura spitalul meu de copii, de ar mai ține acésta găoace slăbănógă a sufletului meu! Timpul nu mai e departe...

Îngrijirea în acela au să o iele asupra-și diaconese din institutul de maice din Silesia; unele din ele au și sosit, ca să dăte aranjamentului ultima mână de ajutoriu în ordinare.

Și încă odată: În fine!

În fine a sosit ziua. Azi la amezl ies afară cu trăsura la inaugurarea institutului meu. Inima-mi bate, ca în presimțirea unei mari norociri, ce mă așteptă... Încă odată zeitã caprițiosă lăsă-mă, să sorb din pocălul têu — o singură, unica picătură numai...

* * *

Fără simțire trebuiră să mă aducă de la festivitate a casă.

Cum s'au petrecut numai tóte?... Pe un scaun cu roțile lăsai să mă ducă în sala cea mare, unde preotul locului avea să-mi țină vorbirea de inaugurare. Pe lângă păreți stău paturile cu patru-spre-zece micuți pacienți. Fețe delicate, palide să uitați spre mine și îmi surideau și își întindeau mânuțele cătră mine. Flori li se preseraseră pe coperemintele de pat și sub acele zăceat sârmăni și din când în când se jucău cu boboci și cu frunzele florilor.

Trei diaconese mă bineventară; a patra ședea la harmoniă, cu spatele cătră mine, așa cât nu o putul vedea în față. Cântaram trei strofe dintr'un choral și apoi ținu preotul cuvîntarea sa. El vorbi despre mine și opul meu. Mai că mă rușinam —

a fi lăudat la finea vieții; că doră de mil de ori se întâmplă mai adese ori, că ești hilit.

După vorbire mai cântară încă o strofă, apoi ridicându-se diaconesa de la harmoniă, îmi aduse un pompos buchet de flori.

Dar nu mi l'a dat, că-l cădu din mână, când se apropiă și mă veștu.

„Ană!“ strigă eu.

„Robert!“

Îată-o aci stând înaintea mea, ea, după care atâta cântasem, ea, cu fața ei dulce, plină de bunătate și de blândețe. Volam să mă ridic și să o întâmpin. Dar puterile nu mă ajutară și — fără simțire recădui pe scaunul cu roțile.

* * *

Acum Ana e îngrijitorea mea.

Ea-mi spuse, că numele fundatorului așa dară numele meu. Ia fost bătător la ochi, dar nu s'a gândit și nu și-a adus aminte, că chiar acest fundator al institutului ar puté fi identic cu mine, băiatul atât de fuistic, pe cum mă șcia ea de odinioară. Și așa ascultă de chemarea superioret și fără nici o presupunere veni aici și mă aflu pe mine.

Mă aflu bolnav de mórte, un muribund...

Și acéstu muribund ea l'a șoptit la ureche cuvintele duiei:

„Tóte sint iertate și uitate — deja de mult!“

O, cum năvălesc acum asupra mea vechile suveniril! Mi se pare, ca și când tótă,

SINÓDELE PROTOPOPESCI.

— Distr. Buzel. —

— 15 Iunie n. 1903.

Ședința sinodală s'a ținut la 9. Iunie n. în Bidin.

După cultul divin, servit prin preoții prezenți, ni-am întrunit la ședință în casa parochială. Aci Mon. Petru Cherestea în calitate de președinte, prin o vorbire frumoasă, provocă, respective îndemnă pe confrății-preoți la muncă rodnică și perseverentă, implorând scoborirea Spiritului sfânt peste urmașii apostolilor, rogă pe Onor. membrul, ca în pertractarea programului compus și dispus de superioritatea noastră bisericescă, pe cum și în alte agende pur bisericesti-scolare, să observe ca și în conferințele precedente, un fel de ținută parlamentară și vrednică scopului pentru care milităm.

În sensul „Regulamentului” să alege notar adhoc, care ocupându-și locul destinat, cetește scripta Preaven. Consistor, referitoare la conferința anului trecut. — La provocarea d-lui președinte, On. Ioan Rotar, preotul din Matheiu își ocupă locul și își cetește disertațiunea intitulată „Viața Summului Pontifice Leo XIII.” lucrată cu multă diligență, proptită cu date istorice, descrie foarte pe larg genealogia și viața Sfinției Sale și fazele, prin care a trecut până la înbilenul Pontificatului de 25 ani. Într'adevăr a fost o disertație interesantă.

Din raportul bibliotecarului se vede, că biblioteca tractuală posedă peste 200 de cărți, cumpărate prin fillerii contribuții din an în an prin preoții tractuali.

Am avut mai mulți oșpeți, între cari devotatul bărbat a națiunii, și de toți cunoscutul Dr. Gavrilă Tripon, avocat în Bistrița. Ni-a dăruit cassei bibliotecii 5 corone, și s'a aclamat membru de onoare a bibliotecii tractului Buzel. — S'a

marea, nespusa și prețioasă fericire, ce o poți presta această viață, iară-și mi-ar suride încă odată!

Un salut de despărțire e acest suris numai peste puțin și eu nu voi mai fi.

Dar cugetul acesta mare și infinit, de a dispărea, nu mă înfioră, pentru că snt nespus de fericit — având lângă mine o ființă atât de iubită.

Și sosind ora acea misterioasă a despărțirii sufletului de trup, știu, că o mână iubită imi va închide ochii.

Inse a lăsa înbire pe acest pământ, nu este acesta cugetul cel mai frumos, cel mai înalt, ce-l poți avea un muribund?...

* * *

Aici se termină însemnările bărbatului, din a cărui viață s'a luat episodul acesta. În cimiteriul orașului său natal se sapă de timpuriu grăpa sa.

„A murit, dar trăiește încă”, sună inscripțiunea de pe mormintul, ridicat la capul lui.

Nou.

adus concluse foarte salutare, cum e „Societatea de înmormintare” pentru popor și separat pentru preoțime, care dacă s'ar pute realiza peste întrăgă dieceasa, s'ar evita multele neplăceri, dintre preotesele văduve și preoții noi dispuși în parochii. S'a hotărât a se face prin preoți monografia parochiilor.

S'a mai repetit conculul de la conferința precedentă și anume: Ca în chestia ajutorului de stat, care la noi foarte defectuos se împarte între preoți — să ne alipim de mișcările luate în alte tracte vecine în cauza acesta; pentru care scop s'a și emis din sinul conferinței o comisiune, constatătoare din On. Domnii Demetriu Cupșa și Alesandru Maiercan, cu însărcinarea de a participa la sinodul tractului Bistriței și a raporta despre ceea ce s'întimpla acolo într'o conferință extraordinară.

În urmă s'a decis, că conferința venitoare se va ținea în parochia Chetiă.

Prea On. Președinte își exprima mulțumita și îndestulirea pentru ținuta confrăților preoți, dovedită în pertractarea agendelor de mai sus, mulțumesc Prea Stimatilor oșpeți, cari a avut paciința plăcută de a asculta desbaterile din sinod și ridică ședința.

După ridicarea ședinții la 1 oră p.m. ne-am întrunit la masa ospitală a confratelui Elie Gordon, unde n'a lipsit nici diferitele toast. Între cari a Domnului avocat Dr. Gavrilă Tripon, ne-a încântat, cu deosebire, când între altele cu fală ne enarază, că în totă viața religiozitatea i-a fost țința și consolarea și ast fel Dumnezeu nici odată nu l'a părăsit. Zice, că din frageda copilărie până și acuma, lecțiunile sacre i-au fost și i-s preadilecte. După prânz între orele 4—5 ne-am depărtat fieșce care la ale sale, ducând cu noi plăcute souveniri colegiali.

Ioan Pop
notariul conferinței.

ASOCIAȚIUNEA ÎN SELAGIŪ.

— Apel. —

Domnilor și fraților!

Vă este cunoscut, că „Asociațiunea” pentru literatura și cultura poporului român își va ține adunarea sa generală din acest an în Baia-mare la 9 și 10 August.

Acastă vizită a celei mai de căpetenie instituțiuni culturale naționale este pentru noi o distincțiune și până de acum ne nimple inimile de bucurie.

De aceea slutem prea ocupați cu sentimente de îngrijire serioasă, că această serbare măreț culturală națională să fie la înălțimea justelor dorințe și am zice a justelor pretensiuni, ce le formază publieni cel mare față de inteligența și poporul român din acest comitat.

E lucru firesc, că în fața acestui eveniment cultural, în fața acestor dorințe juste, ni-se impun datorințe, a căror împlinire conșciențioasă va forma cununa cea mai frumoasă, podoba cea mai strălucită a vieții noastre, și tot odată va fi cea mai dulce satisfacțiune, că noi Români cel mai espuși noi, ca „Apostoli de la margini” am

priceput sublima noastră chemare în lucrare pentru cauza culturală națională a scumpei noastre națiuni.

Sintem firm și adinc convinși, că clerul nostru distins și luminat, învățtorimea noastră zelosă, inteligența mireră, și tot poporul român, cu un cuvint toți de o potrivă sintem convinși, că toți vor sta cu credință la datorința lor față de aceste serbări.

Fiind ast fel dispensați a stării asupra dezvoltării mai amănunțite a acestei teme, venim cu totă încrederea, să Vă cerem concursul și sprijinul binevoitor și ne luăm libertate a Vă atrage atențiunea asupra următoarelor puncte:

1. Mai înainte de toate credem a fi de cuviință să ne afirmăm interesarea căldurosă prin aceea, că ne vom face cu toții membrii ordinari ai „Asociațiunii” și ne vom nisui a câștiga fie care în cercul său de activitate, căți mai mulți membrii ajutători. Membrii ordinari plătesc taxa anuală de 10 cor. cei ajutători de 2—4 cor. la an.

Alăturăm aci avisul postal să binevoii a trimite această taxă statuară la adresa directorului despărțământului carele în conțelegere cu casarul și cu comitetul despărțământului nostru le va administra conform statutelor.

2. Ca să ne prezentăm cu demnitate înaintea conaționalilor nostri, dorim foarte că în înțelesul dispușerilor statuare ale „Asociațiunii” să întemeiați în comunele cele mai mari „agenturi” cari să fie foculare pentru răspândirea culturii în popor. Ce s'ar pute face cu interesare adevărată în provinciile noastre frumoase de pe Someș, în țara Oașului, în Ugocia. Și acesta interesare își aduce rodirile sale pentru cece o dovedesc în fapte, în realitate.

Spre scopul acesta Vă alăturăm aici câte un exemplar dinstatutele „Asociațiunii”.

3. E un obicei foarte prejudicios, că cu ocaziuni de ast fel de serbări publice, în butul tuturor comitatelor constituite, nime nu să insinuiască la vreme nici pentru banchet, din ce apoi să nasce confuziune, apoi neîndestulire și pe urmă critice și imputări în toate consecințele despăgubitoare.

De aceea atragem de cu bună vreme atențiunea D-Vostre la aceste împrejurări, și Vă rugăm, că întru cât a-ți reflecta la cuartir, prin mijlocirea comitetului de încuarterare, să binevoii a informa comitetul respectiv, ca să potă organiza încuarterarea oșpeților în ordine. Asemenea și cu banchetul ca să nu fie confuzie în momentele din urmă spre dauna și neplăcerea tuturor.

4. În ori ce chestie privitoare la adunarea generală și a festivităților sociale binevoii a Vă adresa la biroul comitetului aranjator, cu sediul în Baia-mare sub presiul D-lui Dr. Teofil Dragoș, avocat în Baia-mare (Str. Bányá).

Directorul despărțământului Vă va invita la o consultare în decursul lunii lui Iunie a. c. ca să Vă comunice demersurile de până acum, și tot rezultatul activității comitetului serbarilor sociale, cerând aprobarea definitivă și conlucrarea inteligenții române de pe teritoriul despărțământului nostru. Despre toate aceste se va da avis

și publicului mare românesc, am dorit înse, că întâiu să Vă informăm pe D-Văstre, fiind că Vă considerăm ca pe membrii familiei despărțământului nostru propriu, Sătmăr-Ugocia. Despre noi e vorbă mai întâiu, frații ceialaltți vin ca oșpeții despărțământului nostru.

Din ședința plenară a comitetului despărțământului și a festivităților ținute în Săsarî la 10 Maiu 1903.

Dr. Vasile Lucaclă
secretar.

George Șuta
director.

Alexiă Pop, Gavriil Barbu, Alexiă Pocol, Avram Breban, Nicolae Breban, Emanoil Câmpian, Ștefan Chereches, Nicolae Lupan, Atanasii Lupan, Iosif Stan, Alesandru Breban, Andrei Pop, membrii în comitet.

Dare de samă și mulțumită publică.

Societatea de lectură „Inocențiu M. Clain” își ține de datorință plăcută a aduce și pe calea acésta mulțumită acelor Sp. domni și dómne, cari au binevoit a suprasolvi cu ocașunea seratei literare-musicale, dată de membrii ei în 31 Maiu n., pe cum și acelor marinimoși dñi., cari au binevoit a ne trimite oferte după serată. Și anume am primit de la: Il. Sa Ioan Moldovan, preposit 4 cor. 40 fil., Dr. Victor Szmigelski, canonic 80 fil., Emiliu Viciu, prof. 1 cor., dna Radeș, Veza 40 fil., dna Dr. Pop. 80 fil., Iacob Domșa, cancelist metr. 80 fil., Iuniu B. Micu, ofic. metr. 80 fil., dșóra Rozica Căpușan, profesora 40 fil., Nicolau Popescu, prof. pens. 40 fil., dșóra Mariți Darvas, 40 fil., Octavian Prie, prof. 1 cor. 40 fil., Iacob Maniă, notar 1 cor. 40 fil., Alesandru Ciura, prof. 2 cor., Ioan Băgăian, prof. 80 fil., Ilie Mircea, 80 fil., G. Suciă, Kadett-off-Stellv. 40 fil., George Indreiu, Inv. 40 fil., Ioan Metes, stud. 40 fil., dșóra Alexandrina Ardelean, 40 fil., dna A. Solomon, 1 cor. 40 fil., Liviă Bitea, castelan metr. 40 fil., Dr. Aurel Oprea, cand. de adv. 1 cor. 40 fil., Véd. dna M. Hossu, 80 fil., Véd. dna Dr. E. Pop, 1 cor., D. Sabo, rig. în drept. 40 fil., N. Stupar, 40 fil., Michail Raț, 40 fil., Dr. Bornowsky, 40 fil., Dr. Iuliă Maniă, adv. archid 3 cor. 40 fil., N. N. 2 cor., dșóra Emilia Deac, Roșia-de-Săcaș, 1 cor., Ștefan Pop, dir. can. metr. 80 fil., Ales. Uilăcan, 80 fil., dna Maria Ianza, 1 cor. 40 fil., dna L. Rusan, 1 cor. 80 fil., dșóra Elisa Bodocan, profesora 1 cor., dșóra Aurelia Bariț, 1 cor. 40 fil., Ioan German, paroch 80 fil., I. Maior, provisor dom. 80 fil., V. Muntean, comptabil 80 fil., G. Precup, prof. 80 fil., Ghelner, maturisant 40 fil., Dobrescu, mat. 40 fil., D. Olariă, Inv. 40 fil., Iosif Lita, v.-prot. 1 cor. 20 fil., I. F. Negrut, prof. 2 cor. 60 fil., A. Trifan, 40 fil., N. N. 40 fil., dna Handrea, Mănărade 1 cor. 20 fil., Alexiă Pop, actuar 40 fil., Iancu, stud. 80 fil., N. N. 1 cor.; suprasolviri în sume mai mici: 1 cor. Oferte benevole: Miron Lazar, 1 cor., Teodor Hârșan, preot Chimitelnic 1 cor., Constantin

Rus, preot Posmuș 2 cor., Ioan Hățegan, protopep Coșocna 2 cor.

La oaltă: 58 cor. 20 fil.

Blaș. 10 Iuniu 1903.

Pentru societate:

Traian German
presid.

Corneliă B. Andrea
cassar.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Fostul curator Bortos Niculae pe lângă stăruința preotului Paul Anca, ne-a dăruit cu o frumoasă Evanghelie cu litere latine în preț de 25 cor. Mulțumită aducem tot pe calea acésta următorilor: Paul Anca, preot în Retiția și soția Lucretia Anca n. Șiancu, cari au donat pe sama s. bisericii din loc 3 perdele la ușile altarului, o față de masă pe prestol foarte frumoasă, un acoperemint pe s. potir și un ștergar. Tot la îndemnul preotului a cumpărat Corchiș Tôder, Resinar Vasii. Purcel Tôder și Resinar Simion, un prapor roș foarte frumos în preț de 18 cor. Mai de parte poporenilor din Retiția, cari au cumpărat un rind de vestimente negre în preț de 60 cor., și țară un prapor negru, un stichar și un patrachir roș în preț de 44 corone. Dumnezeu să le respălătescă și să-i facă de bun exemplu poporul credincios din comuna Retiția. Retiția, 15 Iuniu 1903. Curatoratul.

Scrisi personale. În Consistoriul papal, ținut Lună, a fost preconisată denumirea de Episcop a Ill. Dr. Vasile Hossu. Consacrarea întru Episcop se va face Duminecă în 12 Iuliu n. iar instalarea în 19 Iuliu n. — Joi dim. Escel. Sa Mitropolitul, însoțit de Illustr. Sa Dr. Vasile Hossu, Episcopul Lugoșului, au mers cu calésa la Alba-Iulia, spre a face vizită Illustr. Sale Episcopului conte Majláth. Înaltii oșpeți au fost obiectul unei atențiuni de osebite. Primariul și căpitanul orașului, doi membrii ai Vener Capitu. au salutată pe Arhiepiscopii nostri la satul Bărabant, de unde în sunetul clopotelor au mers până la reședința episcopescă. La prânzul de gală, contele Majláth, ridicând paharul în sănătatea oșpeților săi, pomenește cu recunoștință de primirea reverențioasă pe care i-o face preoțimea greco-catolică, ori de câte ori se întâmplă să trecă prin ast fel de comune. — Sara la 7 ore Escel. Sa și Illustr. Sa au sosit acasă.

Promoție. Tinéru! Simeon Chețan, fiul veteranului paroch gr. cat. din Ercea, a fost promovat de doctor în științele juridice la universitatea din Cluș. Sâmbătă în 20 Iuniu. — Sincere felicitări!

Oleric român premiat. Iosif Popa, alumn gr. cat. al dieceșei de Lugoș de odată cu bucuria absolvirii seminarului, avu plăcuta surprisă să obțină un premiu duplu pentru predica sa de probă ținută pe amvonul bisericii seminarului latin din Timișoara. Predica sa fu singură care ea predare obțină cu unanimitate de voturi „Predicile lui Bosuet; ea fond se învrednici de suma de cor. 66. Il felicităm de frumoasă distincțiune.

Consecrare de biserică. În 12 Iuliu n. se va consacra biserică română gr. cat. din Deș nrin Escel. Sa Episcopul Dr. Ioan Szabó. La 2 ore d. a. va fi banchet în oteul „Hungaria”, iar sara petrecere.

Vești bune ni-se comunică din Ercea, distr. Fărăgău, unde veteranul preot Simeon Chețan și învățătorul Dumitru Cioloca luca fie care în cercul săi de activitate și în bună înțelegere pentru prosperarea populațiunii.

Cancelarie advocatuală. Dr. Valer Moldovan avocat, aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria în Turda (Egyházfalva Nr. 7.)

Șematism înbilar. Am primit o voluminoasă scriere de aproape 700 pag. intitulată: *Dieceșă Lugoșului. Șematism istoric, publicat sub auspiciile P. S. S. D. D. Dr. Demetriu Radu, Episcop gr. cat. de Lugoș, pentru jubileul de la sfânta Unire de 200 ani, de la înființarea aceleiași dieceșe de 50 ani.* Vom reveni asupra ei, schițându-l cuprinsul.

Convocare. Adunarea cercuală a despărțământului Murăș-Oșorheiă, al Asociațiunii, se va ține la 19 Iuliu n. în comuna Săbad.

Ploi torențiale. Din toate părțile sosese vești triste, despre miseriile ce au lăsat pe urma lor ploile torențiale din ultimile zile. Comunicația trenurilor e întreruptă între Sibiu și Copșa. Podul dintre Șeica-mare și Aghirbiciu e ruinat. Comunele Lunca și Lodroman, pentru regularea cărora guvernul a votat 12 mil cor. sint din nou nimicite. Lucrul făcut de cinci ani e distrus. La Blaș, Târnava-mare a inundat Câmpul libertății, a făcut pagubă la móră și a nămolit toate sémănaturile și toate fînățele ce i-a stat în cale. Vom avé dar din nou un an critic pentru economi, cari vor fi siliți să lele toiașni pribegiel.

Apel. Biserica noastră gr. cat. din Agrișteu, care e edificată încă din anul 1600 din gradele afară pe câmp, e pornită spre ruinare, — storsă fiind înse poporenii cu edificarea școlii și a casei parochiale, le lipsese mijlocele de lipsă spre a pute edifică o altă biserică în mijlocul comunei pe teritoriul ce și l-au câștigat spre acela scop. Din care cauză imi permit a apela la bunăvoia și sprijinul scumpei mele ginți, rugându-mă frumos de fie care român, să binevoiescă a contribui — spre un scop salutar neamului nostru, spre binele și prosperarea unui popor, care vrea să fie și să-și valideze firea sa, ca așa prin sprijinul călduros al confrăților nostri, să fie cu puțință micului dar bravului popor din Agrișteu, a unei comune situate într-o pozițiune, unde onóra și vaza neamului nostru prăinde imperios edificarea unei biserici. Sint înse rugați cu totă reverința mult onorații domni protopopi, că fiind posibil să binevoiescă a colecta de prin parochiile aparținătoare ce se va pute; cari oferte se vor cuita cu totă mulțumita pe cale ziaristică. Contând la sprijinul iubitorii al confrăților români și deobligându-mă înaintea lui Dumnezeu și neamului meu român a servi pentru salutea sufletescă a contribuitorilor în decurs de doi ani rugându-mă lui Dumnezeu. Agrișteu, în 3 Maiu 1903. Ioan Pop, preot gr. cat.

Mulțumită publică. Subscribul curatorat bisericesc își ține de plăcuta sa datorință de a aduce și pe calea acésta mulțumita sa sinceră Dnui proprietar din loc Iosif Doboly, pentru darul de 20 corone făcut bisericii noastre. Dumnezeu Atotputernicul să-i respălătescă acésta binefacere! În numele curatoratului: Ioan Deac, paroch gr. cat.

Petreceri. Inteligența română din Csáki-Gorbó și jur, invită la petrecerea de vară, ce se va aranja la 19 Iuliu n. în pavilionul din grădina școlii. Venitul curat e destinat în favorul nouei biserici. — Tinerimea română de la pôlele munților apuseni, invită la petrecerea de vară, ce se va aranja Duminecă în 5 Iulie st. n. a. c. în curtea școlii române din Mesentea. Venitul curat e destinat în favorul școlii.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Să credem în Dumnezeu!

(După Can. Ludovic Schüller.)

(Continuare.)

CAP II.

Frumuseța lumii ne dovedește existența lui Dumnezeu.

Al doilea argument pentru dovedirea existenței lui Dumnezeu îl luăm din frumuseța strălucită ce o admirăm în tota lumea. Vom cunoște frumuseța, ne vom face o idee despre mărimea Creatorului — considerând frumuseța, splendoarea creaturilor. Pentru că din admirabila frumuseță, din nemărginirea și din virtuțile creaturilor sau fapturilor, prin analogie se poate cunoște cât de mare este magnificența, frumuseța, imensitatea, perfecțiunea și atot-puternicia a Insu-și Creatorului sau Făcătorului (Cartea Înțel. XIII. 5). — Din efect se cunoște cauza. Așa Job în capul 38 și în cele următoare argumentează existența lui Dumnezeu și infinitele sale perfecțiuni din mărimea pământului și a mării, din nori, din ploii, din tunete, din fulgere și din însa-și animalele.

Înțelepții din vechime, înși-și păgânii au ajuns din aceste considerațiuni la concluziunea noastră. Scrierile lui Orfeu, Pitagora, Plato, Hermete, Sofocle și Xenofonte — adunate de către sfântul Ciril — ne sînt un argument foarte puternic (Lib. I. c. Iulian. Vești Corn. a Lap. Corn. Lib. Sap. cap. XIII. 5).

„Celea nevăzute ale lui Dumnezeu de la facerea lumii, din fapături fiind cunoscute, să ved, și vecinică puterea lui și dumnezeirea” zicea sfântul Paul despre păgani. De aceea înși-și filosofi păgani recunoscău și pe față învățau pe școlarii lor, că Dumnezeu se cunoște în perfecțiunile sale din fapături, că lumea este cartea dumnezeirei. În această mare carte au cetit și au meditat nu numai Antoniu cel mare, Bernard, Francisc de Assisi, pustnicii din Tebaida și toți Sfinții, ci și Plato, Socrate, Aristotele și toți filosofi distinși din vechime.

Să considerăm deci și noi cu totă atențiunea fapăturile, splendoarea, frumuseța tuturor lucrurilor, — și vom cunoște cu ușurință — intru cât ne va permite mărginitul nostru intelect — perfecțiunile infinite ale lui Dumnezeu, ne vom convinge tot mai tare despre existența sa.

Când se sui Solomon pe tronul tatălui său David ca să domnescă asupra poporului lui Israil, îndată s'a lătit în toate părțile vestea despre strălucita lui înțelepciune, despre colosalele avuții ale sale. Până și în Arabia fericită ajunsese vestea acestui mare domnitor, și regina de Saba s'a hotărât să meargă până la Ierusalim ca să se minuneze cu ochii ei proprii de lucrurile cele mari ce se povestiau despre dînsul. Vădînd splendoarea bisericii zidite de Solomon, eleganța mâncărilor de la masa sa, locuințele servitorilor săi, diferitele categorii de ministrii, îmbrăcămintele lor, jertfele și darurile ce le aducea în casa Domnului, a

rămăș frapată de admirațiune și a declarat pe Solomon de cel mai mare dintre regi, și că lucrurile ce le-a fost audiat ea despre dînsul în tinutul său erau nimica față de ceea ce i-se oferia acum privirei sale. Ferice de slugile tale o Solomone — zicea dînsa, ferice de poporul tău, care e pururea înaintea ta și poți să admire mărimea ta și să ascuți înțelepciunea ta (Cartea III. a Împ. X. 1—8).

Tot așa putem esclama și noi — și încă cu mai mare dreptate — când considerăm splendoarea lumii, care este templul zidit de Dumnezeu însu-și, varietatea mâncărilor ce ni-le întinde spre nutremit, structura complicată a trupului nostru și multe alte lucruri minunate — pe cum vom vedé îndată.

Adevărat e și aceea, că acesta splendoré, acesta sublimă frumuseță nu stîrnesce în noi mirarea aceea ce ar trebui să o stîrnescă, nu ne ridică mintea la idea cea mare a lui Dumnezeu, cum ar trebui să o ridice. Și acesta se întimplă din simplul motiv, că nu considerăm cu atențiune, cum se cuvine, nu reflectăm cum se cade la aceste — pentru că sintem prea dedați cu minuni și cu splendori de aceste.

Dar să considerăm noi cu atențiune mărimea, frumuseța, splendoarea lumii și fără îndoială vom fi nevoiți să admirăm: înțelepciunea, puterea și infinitele perfecțiuni ale lui Dumnezeu. E cu neputință să nu ne însuflețim pentru Dumnezeire la privirea și considerarea cu atențiune a atâtor minuni și frumuseți.

Dacă intrăm într'un edificiu vast, într'o basilică, de exemplu în basilica sfîntului Petru din Roma, care e cel mai mare templu din lume, rămănem înmărmuriți, încrămeniți de strălucita frumuseță a acelei cap d'opere admirabile și colosale. Splendoréa minunată a unei singure părți, vastitatea edificiului, minunile sculpturii și ale picturii, aceea minune de artă — ce este cupola, — te răpesc și-ți reamintesc strălucitele ingenii, ce au lăsat în urma lor memorii atât de frumoase. Numele lui Michel Angelo, Bramante, Vignola, Bernini și a altor ingenii sublime — par'că ne vin în cugetările noastre, ne închinăm memoriei lor mișcați și cuprinși de cea mai adîncă venerațiune. — Ce ai socoti, dacă cine-va ar cuteza să zică că o operă așa măreță a venit la existență de sine însă-și, fără ca cine-va să și-o fi, închipuit, și apoi construit? De bună samă n'ar avé destule cuviute de a caracteriza pe respectivul de imbecil și nebun. Ei bine! sînt și ómeni de aceia, cari până când tu privești lumea, până când tu te desfătezi în atâtea lucruri minunate, până când tu asisti pînă și mișcat înaintea maiestosului spectacol al naturii — zic că toate au venit la existență, s'au făcut de sine însă-și și din întimplare, zic că nu e de lipsă să recurgem la o Ființă Creatóre. Și óre cu puțință este să se nască în mintea omenescă o atare absurditate?

Să afla un tînăr într'o societate veselă de prietini. Era vorbă acolo despre Dumnezeu, despre operele sale, despre minunile naturii. În decursul conversațiunii, tînărul

dintr'odată — stricat fiind la minte și la inimă — începu ca și nebunul, despre care pomenesce David în psalmi — a nega existența lui Dumnezeu. Pentru de a stînge dintr'odată văpăia limbăgiului său violent în contra celui mai sacrosfînt, fundamental și nediscutabil adevér — au fost de ajuns câte-va cuvinte de compătimire, rostite de o biată bătrână, ce stătea retrasă în un unghet: Sărmane tinere! cât de tare te compătinesc! tu poți n'ar observat nici când frumuseța Cerului strălucitor de stele în vre-o nópte de vară! Cu toții — până și tînărul ateist — au fost pînă și de puterea neresistibilă a acestei considerațiuni simple.

E cu neputință a fi ateist în fața sublimului spectacol a cerurilor, cari neconținut spun mărirea Creatorului. Mintea noastră trebuie să recunoscă — mai curînd sau mai târziu — că atare splendoré trebuie să aibă o cauză suficientă, și că frumuseța admirabilă a fapturilor proclamă cu tărie existența unei Ființe, ce poșede infinite perfecțiuni. Dar numai inima și voința sînt acelea, cari deși recunosc cu mintea pe Dumnezeu, totuși nu se hotărăsc a-l onora, a-l cinsti și a asculta de El cum se cuvine.

Sfîntul Paul zice, că deși o samă cunosc pe Dumnezeu, totuși nu-l glorifică, nu-l măresc și nu-l mulțămesc pe cum se cade (Rom. I. 21). Se opresc la fapături, nu pun în praxă fructul și scopul cunoșterii lui Dumnezeu, devin nebuni în cugetările lor, pentru că resping adevărata înțelepciune, care consistă în punerea în praxă a acelora, ce ni-le șoptesc mintea sănătósă și în lucrarea după propriile convingeri. Și într'adevér: ce e lumea? Este cartea dumnezeirei ne răspunde s. Vasiliu cel mare și s. Ioan Gură de aur (Hom. XI. în texam. în ps. 148). Lumea este oglinda Dumnezeirei, cum afirmă Hermete; este lira și cetera ce ne dă tonurile cele mai plăcute, pentru că e mișcată de mîna lui Dumnezeu (S. Atanasii oratio c. Idol. S. Aug. 40 Confes. VI). Nebun dară este acela, care din atâtea lucruri minunate nu voiesce să se convingă despre existența supremului Stăpân, Făcător, Ordinator și Conservator al atâtor splendori; cu inimă stricată este acela, care după ce a cunoscut pe Dumnezeu — nu-l venerază, nu-l iubesce, nu-l ascultă cum se cuvine și pe cum ne poruncesce.

Spre mai mare lămurire voiú aduce exemplul unei *Esposițiuni*. Aleg între multe altele — esposițiunea din Londra, ce a avut loc în Maiu din a. 1851. În anul acela capitala Angliei oferia lumii un grandios spectacol, la care alergică milioane de curioși din ținuturile cele mai depărtate. S'a fost ridicat în grădina publică d'Hyde-Park în scurta vreme de 3 luni — prin lucrarea alor 1500 de ómeni — un imens palat de cristal, care pe lângă soliditatea ce o avé, intrunia în sine eleganța cu simplitatea.

(Va urma.)

ANGELA.

(Continuare și fine.)

S'a împlinit o oră, în tot minutul o așteptam pe Măriora. Am venit, să spun bărbatului, că ar fi timpul să se depărteze; dar ceea ce am văzut, nu mi-a conștientat vorbi. Capul copilei era eulcat pe pieptul lui, mâinile îi erau lăsate în jos și a adormit.

Bărbatul m'a privit rugător, și mi-a zis: „u'am cotezat să o pun jos, m'am temut, că o deștept.“

Abia rosti vorbele aceste, muferea intră repede și se opri dinaintea lui. Era agitată. Am prins-o de braț, „pentru copilă“ i-am zis în ton rugător. S'a întors și și-a acoperit fața. Apoi, ca de regulă, și-a depus hațna de asupra și năframa.

I-am spus ultima declarație a medicului. Bătr de i-ași fi putut întinde mai multă speranță. Vedeam îngrijirea în ochii ei și tremurarea pe buzele-i palide, dar nici n'a grăit, nici n'a plâns.

A urmat o scenă cu adevărat dramatică. Aceștia toți cât de fericiți puteau fi și s'elbătăcia acestui bărbat cât de ticălosă și demnă de plâns a făcut viața la toți trei. Multă vreme n'a grăit unul către altul, bărbatul și femeia. Bărbatul a fost, care a rupt pe urmă tăcerea apăsătoare.

„Tu nici odată nu i-ai vorbit de mine, — zise el dojenitor.

„De ce să-i fi vorbit?“ — răspuse femeia ridicându-și ochii ei mari negri, — „fost-ai tu față de ea tată adevărat?“

Fața lui palidă roși de rușine, își plecă capul și zise: „M'ai ierta, de ai ști, ce simțesc acum, când durere v'ed, deși târziu, că am pierdut tot, ce aveam. Măriora! fiți bună față de mine. Nu te voi încomoda mai mult, fă numai atâta încă: spune-i, că sum tată ei.“

În ochii întunecați ai femeii a strălucit atunci lumina triumfului.

„Nu! — zise — eu sum totu, ce are. Ce i-ai făcut tu ei, ce ar merita o schinteie de iubire, o vorbă de mulțămire?“

„Dar în fine, ea e copila mea!“ zise bărbatul cam emoționat.

„În fine strigă dar natura?“ — „A ta a fost și atunci, când nu i-ai dat de mâncare. A ta copilă a fost și atunci, când pașii t'ei s'elbăției au făcut să tremure inima ei de copilă! Copila ta a fost și atunci, când ai zdrobit inima mamei, ba ai împins-o în prăpastia disperării! Copila ta a fost, când furia ta s'elbăției a făcut-o neputincioasă! Și a ta copilă — da! dar eu i-am dat viață, iar tu ai omorât-o! Cum te a-și pute eu ierta! Nu sum mai puțin mamă a ei, de cât femeia ta. E imposibil!“

Bărbatul și-a ridicat fața plecată până aci și privi spre soția sa.

„Ai drept — murmură, eu am cerut mult de la tine. Încă nici odată nu m'am gândit de ajuns, ce am făcut în noaptea aceea fatală!“

Și ochii lui, cari s'elbătăciau cu a unui mort, s'au întors spre copilă; s'a rupt din pieptu-i un suspin fierbinte; a pus jos copilă și s'a întors într'altă parte.

Mama s'a plecat spre copilă și zise, cât abia s'a audiat: „Soră!“

Am venit înaintea ei, am văzut schimbarea „Sărmana — zise — a amărit!“

Repede am adus-o la conștiință, și-a deschis ochii oboșiți, și privirea a căzut asupra mamei sale.

Înse părea neliniștită, buzele îi mișcau, ca și cum ar voi să vorbească, dar nu putea.

„Ce este, ângerul meu cel scump?“ oftă mama. „Pote-ți ajuta mama?“

„Acesta — acesta —“ șopti oboșită.

„Ce, eu, eu singurul meu odor?“

„Acesta e tata?“

Era luptă înfocată în sufletul mamei. Și-a ridicat ochii și privirea ei s'a întâlnit cu privirea îngrijorată a bărbatului. Bărbatul ei! Nu a declarat ea deja, că nu-l poate ierta?

„E tata?“ o urgita pe ea vocea murendei.

Pe urmă a căpătat răspunsul așteptat.

„Da!“ zise femeia încet, hotărât.

Un zimbet mântuitor s'a scoborit pe buzele copilei.

„Așa de mult mă bucur, zise ea cu gingășie. I-am spus, că te întreb, cine este el, căci îl iubesc!“

Îl chemă la sine pe tatăl său și tinerul bărbat veni din umbră și ingenunchie lângă patul bolnavei. Copila privi o clipă serioasă la tatăl său, apoi luându-i mâna între degetele ei, galbene ca c'era, șopti încet:

„Tată! Tu iești tata — mama zice așa. De te ași fi cunoscut mai curând; acum nu mai pot fi sănătoasă. Doctorii zic. Ei engetă, că nu i-am audiat, dar i-am audiat. Mama nu va mai ave Angela; se duce, ca fetița aceea de aici de lângă mine. Credeam, că acuși mă voi alerga și preumbia. Dar vei duce tu pe mama pe câmpul înflorit, tu vei tracta foarte bine cu ea? așa e, că foarte bine?“

Tatăl n'a putut vorbi; fiesce care vorbă îi suna în urechi ca tot atâtea acusări aspre.

Mama n'a plâns, num'era mută și neputincioasă clipitele, pe cari copila le consacra tatălui său, temându-se, că ei puține îi rămân.

Era liniște, pe care a conturbat-o gemetul înădușit al tatălui.

„Îți pare rău de mine tată?“

Pentru ce n'ai venit mai curând? Ași fi sănătoasă deja și ași alerga în coce și în colo, ca cel alaltii copii. Dar acum sint oboșită, — foarte oboșită. Nu cred, că-mi va mai fi când-va bine. Așa m'am săturat de zăcut.“

„Așa, că Angela nu părăsece pe mama?“ întrebă s'ermana femeie suferindă, în ale cărei urechi vorbele din urmă a copilei sunară, ca d'ângănitul îngrozitor al clopotului de m'orte.

„Nu! — zise copila alipindu-se strins de sinul mamei, care i-a fost singura „acasă“. „Dar îngrijitoarea zice, că mai bine scrie Dumnezeu. El iubesc, mult pe copiii cel mic și în cer, nu este suferință!“

Ce puteau să zică ei? pentru copilă m'ortea este gloriificare și fericire. Pentru ei? Dar ce să mai vorbească? Acum, de ceea ce s'au temut, urm'eză peste câte-va momente.

„Așa sint de oboșită!“ zise copila cu un oftat debil.

Repede m'am dus acolo. Cunose bine paliditatea aceea mai mult nu pămîntescă, care s'a aședat pe mica față, ca c'era. Ochii i-s'au închis. Apoi i-s'au mai deschis odată.

„Angela e și a tatei!“ suspină ea, și un zimbet ceresc i-a trecut ca o rază peste față. Lumina ei a strălucit și deasupra mea, cum am ridicat-o tremurând. „Noapte bună!“ oftă. „Noapte bună mamă! mă duc să dorm.“

Să dormi? Da, înse pe sama celor ce plâng aci lângă ea, pe pămînt nu se va mai deștepta „Angela mamei.“

Să spun mai mult? Să spun, că la patul morții copilei inimele despărțite din nou s'au unit? Că cu timpul pace și speranță s'au sălășluit în sufletul mamei, care a suferit așa de mult? că tatăl s'a renăscut cu totul și s'a făcut un părinte de familie stimat, onorat și iubit de toți?

Așa cred, că mai mult nu trebuie să spun. Despre Angela a vorbit istorisirea mea, cu Angela o și închei.

A. M. Popa.

Bibliografie.

A apărut:

În editura librăriei Socec a apărut în traducțiune română celebrul roman al marelui scriitor *Lermontov*: *Un erou al timpului nostru*.

Traducerea îngrijită e făcută de cunoscutul publicist *B. Marian*, traducătorul mai multor opere de valoare de același fel.

Recomandăm cetitorilor acest nou și elegant volum, care se vinde cu 2 lei.

„Sămănătorul“, sub direcția unui comitet. Anul II. Nr. 23. cu următorul sumar: Ovid Densusănu, Îngăduitorii . . . — Dimitrie Nanu, Și sint priviri. — Vasile Pop, Doi „prietini“. — I. Darie, Rugă (poesie). — N. Iorga, Răspuns d-lui Tanoviceanu. — D. Anghel, Răspunsuri bujorilor. — Il. Chendi, Cronică (Grupări literare). — Maria Cunțanu, Scrisoare. — Red. Bibliografie. Numărul 20 bani. Abonamentul 10 lei pe an.

Alex. Lăpădatu: Documentele istorice din arhivele Brașovului, răspuns la o critică a d-lui G. I. Ionescu-Gion. Bucuresci 1903. tipografia „Minerva“. În broșură se înalătură obiecțiunile aduse de dl Gion scrierii prof. Bogdan, intitulată: Documente și regeste privitoare la relațiile țării românești cu Brașovul și Ungaria în sec. XV. și XVI. — scriere pe care dl Gion o declarase, ca lipsită de ori ce valoare istorică, iar dl Lăpădatu o lăudase.

* * * Noua teorie cosmogonică. Bistrița 1903. pag. 54. E o încercare modestă, a unui reastronom, de a da o teorie nouă relativ la formarea sistemului nostru planetar.

Prof. Dr. Elefterescu: Despre necesitatea religioasă în omnia, pag. 44. Despre căsătorie, pag. 34. Despre mama de familie, pag. 38. Trei disertații resp. conferințe, ținute la societatea culturală „Familia“.

Iuliu Vuia: **Carte de învățătură** pentru școlile de repetiție economice. Editura librăriei Ciureu, Brașov, pag. 400. preț 1.50 cor.

Dr. Ambrosiu Chețianu: **Geografie pentru clasa II gimnazială și reală, partea II. Europa, Asia și Africa**, Blaș 1902 pag. 68 preț 1 cor. Manual pregătit după cel mai nou plan ministerial.

Dr. Isidor Marcu: **Teologia pastorală, vol. I. Didactica pastorală**. Blaș 1902. Opul de 415 pag. form. 8° mare e aprobat de Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc și de Ven. Ordinariate de Orade, Gherla și Lugos. S'a recomandat clerului spre a fi procurat pentru bibliotecile parohiale.

Prof. Dr. Ioan Rațiu: **Vieta și operele lui Andrei Murșan**. Studiu istoric-literar. Blaș 1900. Preț 2 cor.

Biblioteca „Unirei”: **Câte-va momente din începuturile bisericii române de C. Auner**, Blaș 1902. preț 20 bani. O recomandăm cu toată căldura tuturor celor ce vor să aibă cunoștințe despre trecutul bisericii noastre.

Biblioteca „Unirei”: **Nume de familie la românii din Ungaria**, de Alesiu Viciu, prof. Blaș 1902 pag. 29. preț 12 fil. Studiul acesta interesant s'a reproduș din colonele foil noastre, unde a fost publicat mai întâiu, în el se face o clasificare a numelor românești de familie, căutându-se originea lor. Se vinde în favorul fondului pentru „Masa studenților”.

Toma de Kempis: **Imitațiunea lui Christos**, dunsă după originalul latin de P. N. Urmată de un adaus cu rugăcinni. Bacău 1902, pag. 362+87. preț 1 leu.

Inserate.

Leac pentru cei ce sufer de stomac.

Prăjitură „Zwiback“ se pregătește cu apă minerală de la „Bréb“. După analiza oficioasă cu însușirile eminente precumpănesce Zwiback-ul de la Carlsbad ca prăjitură foarte nutritivă și sănătoasă.

Acastă prăjitură se recomandă cu de-adins pentru cei cu greutate la stomac.

Se pôte comanda per chlgm. à = 2 corone, la

Carol Horgonyi,
pâneriu în Măramarossiget.

(30) 3-6

Prăjitură „ZWIBACK“.

Dr. Augustin Bunea: **Vechile Episcopii Românești a Vadului, Geagiului, Silvașului și Bălgăradului**. Blaș 1902, pag. 152. preț 2 cor. 50 fil.

Posta „Unirii“.

E. D. Manuscrisul Diale, apucând printre alte hârtii, s'a pierdut. Dacă cestiunea merită osebittă interesare, trimite-l încă odată.

Correspondenților. Rugăm raporte scurte și medușe. Banchetele și mai ales toastele, nu interesază.

G. T. Casul nu e pentru publicitate. Adresați-vă forului competent.

A. B. Nu credem, că ar fi potrivit să publicăm acum corespondența Diale și încă în tonul în care e ținută. Nu numai, că n'ar avé nici un rezultat, ci din contră, ar amări pe mulți.

Editor și redactor răspunător:

Aurel C. Domșa.

(29) 3-20

Fundat în anul 1789.

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER,

literanți de curte ces. și reg. pentru materie de mătăș și ornamente sacre.

Viena I. Kohlmarkt 2.
„la porumbul alb“.

Recomandă

ornatele sacre, pregătite strict după ritul grec, ca de es. falone, diaconale, sticharil, saccos, omofor, epigonation, mitre, mandil, plascanice, baldachine, prapori etc. cum și toate utensiile și vasele sacre de metal, ca disc, ciboriu, cruce, chivot, artoclasie, tricheriu și dieheriu, cădelnițe, candelabre etc. toate pregătite solid și cu preț 1 cel mai ieștin de fabrică.

Cataloge ilustrate se trimitt la cerere gratis și franco.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoșe condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificiil de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără oerotare medicoală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială,

cu finea anului 1900: 1,303.572 cor. 15 bani.

Valori asigurate contra incendiului:
72,420.299 corone.

Capitale asigurate asupra vieții:
9,248.543 corone.

Pentru despăgubiri de incendii 3,003 550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Seghedin, Șopron, Szabadka și Timișoara.

(5) 21-52

EMINESCU și COȘBUC

de Alesandru Ciura, profesor.

Atragem atențiunea stim. nostri cetitori asupra acestei broșuri, care fiind scóse numai într'un număr restrîns de exemplare, se apropie de epuizare. — Exemplariul costă numai **1 cor. + 10 fl.** porto postal. — Se află de vînzare la Autor și la Tipografia seminarială din Blaș.

Intreprindere de transportarea și înmăgazinarea mobilelor.

ZORN MÓR

BUDAPESTA,

VII. ker., Erzsébet-körút 21. szám.

Primirea transporturilor de mobile în caré de transport patent ces. reg. lucrate după model francez, parchetate complet și închise, pentru toate localitățile din țară și străinătate.

☎ TELEFON. ☎ Adresa telegrafică: ZORN MÓR, BUDAPEST. ☎ TELEFON. ☎

Transporturi de mobile pe tren și pe corăbi, fără întrerupere, cu crutarea speselor de pachetat.

Inmagazinarea mobilelor

în magazine cu totul uscate și acomodate, pe lângă responsabilitate.

Representanți în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

(9) 22-52

Timbalele mele aũ fost decorate la espositia milenară.

Timbale de salon

cu pedal, castanii, negre, cu o resonanță foarte tare și plăcută, de o construcție bună, cu garanță de trei ani. Prețul de prăvălie 150 floreni, ér la mine se pot căpéta cu 75 floreni. Daũ instrucție deplină pentru 8 fl. la lună.

Prescurant trimit gratuit.

JEGESI GÉZA

măiestru de țimbale diplomat și inventatorul țimbalei „Coróna de fier”.

BUDAPEST, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

(10) 22-52

Bani mijlocesc mai ieftin, mai discret, și mai iute:

Ofițerilor, ofițanților privați și de stat, industriașilor, negustorilor și persoanelor apte de credit.

==== Pe lângă replătire avantajoasă ====

Pe căsi, pământuri, realități, mijlocesc în locul prim al doilea și chiar și al treilea împrumuturi de amortisațiune cu 4 1/2 și 5 %.

Conversiunile cele mai complicate le mijlocesc iute, pe lângă remunerare ulterioară.

Câștig informațiuni industriale și comerciale de natura cea mai discretă din toate părțile țării, și în sfârșit,

cauzele de tranșare ale comercianților necapabili de a plăti le descurc cu pricepere și mare grijă.

==== Pentru răspuns e de a se aceluie marcă. ====

SZENES A.

Cancelarie de informații și tranșării comerciale.

BUDAPEST, VII. Erzsébet körút. 22, 1/12.

(7) 22-52

==== Numărul patentei 16.794. ====

Carol Beck

pregătitor de ventilatoare patentate pentru ferestri.

BUDAPEST, VIII, József-utca 14.

În atenția directorilor de școală!

6000 de bucăți sunt deja în folosință!

Pentru luarea măsurii, mă rog să vă adresați mie.

Nu sci nime ce-i sănătatea!!

și care ne-o putem păstra numai pe lângă ventilație potrivită.

Ventilatorul aflat și patentat de către Carol Beck este fabricațiune magiară, care întrece toate ventilatoarele din străinătate, atât în ce privește scopul, cât și bunătatea. Din punct de vedere sanitar, curentul e eschis prin apertura de 45 %. Se pot aplica la toate ferestile. Am foarte multe scrisori de recunoștință, cari dovedesc, că publicul e deplin mulțumit.

Prețurile ventilatoarelor:

Cel mai mare și mai greu, cu decorațiune.	C. 25.—
Pentru ferestri comune, școli, institute și locuințe private	13.—
Pentru ferestri mai ușoare și mai simple	9.—
Ferestri de Closett	7.60

Preliminar de spese gratuit:

Ventilatoarele mele se folosesc în următoarele locuri mai renumite. Casina Națională magiară, Ministeriul de comerț, Gimnasiul reformat, Ludoviceul, Școlile elementare de stat din Kispest și în mai multe spitale și școli din capitală și provincie, dovedindu-se de foarte bune.

Comandele atât în loc, cât și în provincie se efectuează foarte prompt și foarte repede.